જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી સુરત

બ્લોક-એ,ત્રીજો માળ, જિલ્લા સેવા સદન-૨ અઠવાલાઇન્સ સુરત- ૩૯૫૦૦૧

- ૦૨૬૧-૨૬૬૨૯૦૨

:- suratdeo@gmail.com web :-www.suratdeo.or

જા.નં.મા-૨/૨૦૨૫/૭૪૦૧ તા.~~૨૭/૦૩~~/૨૦૨૫ ૧/૫/

પ્રતિ,
આચાર્યશ્રી,
પ્રાથમિક શાળાઓ,તમામ
સુરત.જિ.સુરત

આ સામેલ પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી, બ્લોક -૧૨ ગુજરાત રાજય ગાંધીનગરના તા.૧૫/૦૩/૨૦૨૫ના પરિપત્ર અન્વયે શાળાઓને જાણ તથા અમલ સારુ.

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી
સુરત.જિ.સુરત

બિડાણ :- ઉકત પરિપત્રની નકલ

r No: DPE/0519/03/2025 Approved Date: 20-03-2025

ક્રમાંક:પ્રાશિનિ/છ-૨/સંકલન/૨૦૨૫/
પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી,
બ્લોક નં-૧૨/૧, ડૉ.જીવરાજ મહેતા ભવન,
ગુ રા. ગાંધીનગર. તા. ૧૫/૦૩/૨૦૨૫

પ્રતિ
- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી, તમામ
- જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી, તમામ
- શાસનાધિકારીશ્રી, તમામ

વિષયઃ- શ્રી ગુરુ ગોવિંદસિંહ સાહેબ અને તેમના "સાહેબજાદાઓ"ના સ્ટેજ નાટક અનેઅભિનય બાબત.
સંદર્ભઃ- સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ, ગાંધીનગરના પત્ર ક્રમાંક:- SJED/DOGOI/GOI/17/2025/0461/A-1 વિભાગ તા. ૦૧/૦૩/૨૦૨૫

ઉપર્યુક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનુ કે, રાષ્ટ્રીય લઘુમતી આયોગ, ભારત સરકારના તા.૨૩/૦૧/૨૦૨૫ના પત્ર અન્વયે રાષ્ટ્રીય લઘુમતી આયોગ (NCM) એક્ટ, ૧૯૯૨ હેઠળ રચાયેલ રાષ્ટ્રીય લઘુમતી આયોગ (NCM)ને અન્ય બાબતોની સાથે સાથે લઘુમતી સમુદાયોના હિતોની રક્ષા કરવાની જવાબદારી સોંપવામાં આવી છે.

પંચે એડવોકેટ શ્રીમતી નીના સિંઘ તરફથી મળેલી રજૂઆતનેરાષ્ટ્રીય લઘુમતી આયોગે ધ્યાનમાં લીધી છે. તદ્દાનુસાર, વિનંતી કરવામાં આવી છે કે સ્ટેજ નાટકો અને નાટકના શોમાં શ્રી ગુરૂ ગોવિંદ સિંહ સાહેબના "સાહેબજાદાઓ" અને તેમના પરિવારના સભ્યોના અભિનય અને ચિત્રણને બંધ કરવામાં આવે. અરજદારે કેટલીક શાળાઓ સામે વાંધો ઉઠાવ્યો છે જેણે માર્ગદર્શિકાનું ખોટું અર્થઘટન કર્યું છે. આ બાબતની સંવેદનશીલતાને ધ્યાનમાં રાખીને, પંચે એક માનક સંચાલન પ્રક્રિયા (SoP) ઘડી છે જે નીચે મુજબ છે.

શ્રી ગુરૂ ગોવિંદ સિંઘ સાહિબના "સાહિબજાદા"અને તેમના પરિવારના સભ્યોતરીકે સ્ટેજ નાટકો/ડ્રામા શોમાંઅભિનય બંધ કરવા અને અટકાવવા માટે સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOP)

હેતુઃ-

શીખ ધર્મની આસ્થા અને "શીખ રેહત મર્યાદા" (શ્રી ગુરૂ ગોવિંદ સિંઘ સાહિબજી દ્વારા નિર્ધારિત આચાર સંહિતા) અને શ્રી ગુરૂ ગ્રંથ સાહિબના આદેશ અનુસાર, શીખ ગુરૂઓ અને તેમના પરિવારના સભ્યોમાંના કોઈપણ તરીકે અભિનય કરવા કે પોતાને તેઓ તરીકે દર્શાવવાની કોઈને પણ મંજૂરી નથી. એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે ભારતભરની કેટલીક શાળાઓએ સ્ટેજ શો /નાટકો યોજ્યા છે જ્યાં શાળાના બાળકો નાના "સાહેબજાદા" તરીકે અભિનય કરી રહ્યા છે અને સાહિબજાદાઓને જીવતા ઇંટોથી ચણવામાં આવ્યા હોવાનું દર્શાવવામાંઆવ્યું છે.

આ એસઓપીનો હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે માર્ગદર્શિકા સ્થાપિત કરવાનો છે કે કોઈ વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા ગુરૂ ગોવિંદ સિંહ સાહિબના સાહિબજાદાઓ અને તેમના પરિવારના સભ્યોની વ્યક્તિઓને સ્ટેજ નાટકો, નાટકો અથવા આવા સમાન પ્રકારના અભિનય પ્રદર્શનમાં ખોટી રીતે રજૂ કરે નહીં.

પૃષ્ઠભૂમિઃ-

શીખ ઈતિહાસ મુજબ, સાહિબજાદા જોરાવર સિંહ અને સાહિબજાદા ફતેહ સિંહ, દસમા ગુરૂ ગોવિંદ સિંહજીના નાના પુત્રો, અનુક્રમે ૯ અને ૬ વર્ષની નાની ઉંમરે, વઝીર ખાન દ્વારા ૨૬ ડિસેમ્બર, ૧૭૦૪ ના રોજ સરહિંદ (પંજાબ)માં શહીદ થયા હતા.

સાહિબજાદા જોરાવર સિંહ અને સાહિબજાદા ફતેહ સિંહના મહાન બહાદુરી અને સર્વોચ્ચ બલિદાનને શ્રદ્ધાંજલિ આપવા માટે ભારત સરકાર દર વર્ષે ૨૬મી ડિસેમ્બરને "વીર બાલ દિવસ" તરીકે ઉજવે છે.

માર્ગદર્શિકાઃ-

(i) મૂર્તિ પૂજા અને શીખ ગુરૂઓ અને તેમના પરિવારના સભ્યો તરીકે અભિનય કરવો એ પ્રતિબંધિત છે અને તેને અપમાનજનક માનવામાં આવે છે.

(ii) કોઈપણ વ્યક્તિ પોતાની જાતને શીખ ગુરૂઓ અને તેમના પરિવારના સભ્યો તરીકે રજૂ કરી શકે નહીં કે તેમના નામે પોતે અભિનય કરી શકે નહી કારણ કે ગુરૂ સાહેબો અને તેમના પરિવારના સભ્યોને કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા કોઈપણ સ્ટેજ નાટક અથવા નાટકમાં દર્શાવવાન હોતા નથી.

(iii) શાળાના કે અન્ય બાળકોને સાહિબજાદે તરીકે પોશાક પહેરવાની અથવા તેમના વ્યક્તિત્વની નકલ કરવાની છૂટ નથી. આ શીખ સિદ્ધાંતો અને પ્રથાઓ વિરૂદ્ધ છે.

આથી ઉક્ત સંદર્ભીત માર્ગદર્શિકા ધ્યાને લઈ આપના તાબા હેઠળની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓને આ અંગે જરૂરી સૂચના આપવા આથી જણાવવામાં આવે છે.

બિડાણઃ- ઉપર મુજબ

નાયબ શિક્ષણ નિયામક
પ્રાથમિક શિક્ષણ
ગુ. રા. ગાંધીનગર

Signature Not Verified
Signed by: D.D.Baria
Deputy Director of Education (Plan)
Date: 2025.03.24
15:43:49 +5:30

File No: DPE/MRT/e-file/105/2025/1554/Sankalan
Approved By: Director of Primary Education,DPE
Open the document in Adobe Acrobat DC to verify the E-sign

ક્રમાંક:-SJED/DOGOI/GOI/17/2025/0461/A-1 Section
ગુજરાત સરકાર.
સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ,
બ્લોક નં.પ/૯મો માળ,
સચિવાલય, ગાંધીનગર.

પ્રતિ,

- ઉપસચિવશ્રી, શિક્ષણ વિભાગ, બ્લોક નં.પ/૭મો માળ, સચિવાલય,ગાંધીનગર.
- ઉપસચિવશ્રી, રમતગમત, યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃતિઓ વિભાગ ,બ્લોક નં.૨/૮મો માળ,ગાંધીનગર

વિષય: શ્રી ગુરુ ગોવિંદસિંહ સાહેબ અને તેમના "સાહેબજાદાઓ"ના સ્ટેજ નાટક અને અભિનય બાબત.

શ્રીમાન,

ઉપર્યુક્ત વિષય પરત્વેના રાષ્ટ્રીય લઘુમતી આયોગ, ભારત સરકારના તા.૨૩/૦૧/૨૦૨૫ના પત્રને બિડાણ સહિત મોકલી આપતા જણાવવાનું કે, શ્રી ગુરુ ગોવિંદસિંહ સાહેબ અને તેમના "સાહેબજાદાઓ"ના શાળાઓ અને અન્ય જગ્યાએ ચાલતાં સ્ટેજ નાટક અને અભિનયની બાબત આપના વિભાગ સાથે વધુ નિકટતાથી સંકળાયેલ હોય, ઉક્ત બાબતે ભારત સરકારના પત્રમાં સુચવ્યા મુજબની ઘટતી કાર્યવાહી કરવા વિનંતી છે.

આપનો વિશ્વાસુ
(કેતન ડામોર)
સેક્શન અધિકારી
સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ
ગુજરાત સરકાર

બિડાણ : ઉપર મુજબ

નકલ રવાના:

- નિયામકશ્રી,વિકસતિ જાતિ કલ્યાણ,બ્લોક નં.૪, ૩જો માળ,ડૉ.જીવરાજ મહેતા ભવન,ગાંધીનગર તરફ જાણ અને જરૂરી કાર્યવાહી અર્થે.

इकबाल सिंह लालपुरा
Iqbal Singh Lalpura

भारत सरकार
Government of India
अध्यक्ष, राष्ट्रीय अल्पसंख्यक आयोग
पदेन सदस्य, राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग, भारत
Chairman, National Commission For Minorities
Ex-Officio Member, National Human Rights Commission, India

D.O. No. NCM/81/197/2022 23.01.2025

Dear Sh Raj Kumar,

As you are aware, the National Commission for Minorities (NCM) formed under the NCM Act, 1992 has been inter-alia, entrusted with the responsibility to safeguard the interests of the Minority communities.

2. The Commission has taken cognizance of a representation received from Advocate Ms. Neena Singh, requesting that the acting and portrayal of "Sahibzadas" of Shri Guru Gobind Singh Sahib and their family members in stage plays and drama shows be ceased. The petitioner has raised objections against certain schools that have misinterpreted the guidelines, specifically staging plays that depict the Sahibzadas being bricked alive.

3. In light of the sensitivity of the matter, the Commission has formulated a Standard Operating Procedure (SoP) to ensure that no individual or organization Portray's the historical figures of the Sahibzadas of Guru Gobind Singh Sahib and their family members in stage plays, dramas, or similar performances. The same is enclosed herewith for information and appropriate action.

PS(SJED)

PS-P&SED

PS-SY&CA

With regards,

Yours sincerely,

(Iqbal Singh Lalpura)

04 FEB 2025

04 FEB 2025

Shri Raj Kumar,
Chief Secretary,
Government of Gujarat,
1st Block, 5th Floor,
Sachivalaya, Gandhinagar-382010

ब्लाक-3 (तीसरी मंजिल) एवं ब्लाक-14 (पहली मंजिल), सी.जी.ओ. कॉम्प्लेक्स, लोधी रोड, नई दिल्ली - 110 003
Block-3 (3rd Floor) & Block-14 (1st Floor), CGO Complex, Lodhi Road, New Delhi - 110 003
दूरभाष/Tel. : 011-24366312 फैक्स/Fax : 011-24368410
Email : chairman-ncm@nic.in • Website : www.ncm.nic.in

Standard Operating Procedure (SOP) to Cease and Desist from Acting and Playing as "Sahibzadas" of Shri Guru Gobind Singh Sahib and their Family Members in Stage Plays/Drama Shows

Purpose:

According to faith of Sikh religion and the "Sikh Rehat Maryada" (Code of Conduct dictated by Shri Guru Gobind Singh Sahib ji) and order of Shri Guru Granth Sahib, nobody is allowed to act/show himself/herself and/or represent himself/herself as any of Sikh Gurus and their family members. It has been noticed that some schools across India have held Stage Show Plays where School Children are acting as the younger "Sahibzadas" and depicting the Sahibzadas being bricked alive.

The purpose of this SOP is to establish guidelines for ensuring that no individual or organization misrepresents the historical figures of the Sahibzadas of Guru Gobind Singh Sahib and their family members in stage plays, dramas, or similar performances.

Scope:

This SOP applies to all actors, directors, producers, event organizers, and performers involved in stage plays, drama shows, or any other form of public performance where individuals are cast or portrayed as the Sahibzadas of Shri Guru Gobind Singh Sahib and their family members.

Background:

According to Sikh history, Sahibzada Zorawar Singh and Sahibzada Fateh Singh, the younger sons of tenth Guru Gobind Singh ji, at the tender age of 9 and 6 years respectively, were bricked alive and martyred in Sirhind (Punjab) on December 26, 1704 by Wazir Khan.

Government of India commemorates 26th December as "Veer Baal Diwas" every year to pay homage to the great valour and supreme sacrifice of Sahibzada Zorawar Singh and Sahibzada Fateh Singh.

Guidelines

(i) Idol worship and people acting as Sikh Gurus and their family members is prohibited and considered disrespectful.

(ii) Persons may not act/show himself/herself and/or represent himself/herself as any of Sikh Gurus and their family members, as Guru Sahibs and their family members are not to be depicted in any stage play or drama by persons.

(iii) The children are not allowed to dress up as Sahibzade or imitate their person. This is against Sikh tenets and practices.